

Virginia típusú dohányfajták összehasonlító vizsgálatának eredményei 2002 – 2007

Dr. VARGA LAJOS – Dr. NAGY GYULA
Agroport-D Kft.

BEVEZETÉS

A dohánytermesztéshez a termesztők számára a termőterület nagyságától függetlenül megfelelő számú, jó termőképességgel és minőséggel rendelkező fajta szükséges. Ezt az igényt az AGROPORT-D Kft. (korábban AGROTAB Kft.) nemesítői munkájával igyekszik kielégíteni.

Magyarországon jelenleg döntően hazai előállítású fajták vannak köztermesztésben. Ezt részben a korábbi években, részben a napjainkban folyó intenzív nemesítői munka teszi lehetővé.

A fajta előállítás egy permanens folyamat, mely hosszú és következetes munkát igényel. A folyamatos nemesítői munkát szükségessé teszi a kórokozó populáció összetételének, másrészt a dohánytermesztés körülményeinek változása.

A folyamatos fajta előállítást az is indokolja, hogy a termesztők és a gyártók által elvárt és kívánatosnak tartott valamennyi tulajdonság egy adott fajtába történő optimális szintű beépítése – a nemesítési törekvések ellenére – lehetetlen. Így minden előállított fajta kompromisszum eredménye.

Nemesítési munkánk gyakorlatnak átadható eredményeit már számos kiadványban, bemutatón, üzemi kísérletben ismertettük. A fajták összehasonlító vizsgálatának paramétereiről, értékeléséről az elmúlt években a saját és a MADOSZ honlapján jelentettünk meg adatokat.

Jelen munkánkban a virginia típusú államilag elismert fajtáinkkal és egy fajtajelölttel végzett kisparcellás, módszeres kísérletünk 2007. évi eredményeiről számolunk be. A fajták eredményeinek jobb összehasonlíthatósága és értelmezhetősége érdekében a 2002-2006. évek adatait is közöljük.

A KÍSÉRLETI KÖRÜLMÉNYEK ISMERTETÉSE

A vizsgálatokat 2002 és 2006 között pallagi kutató telepünkön, csernozjom jellegű homoktalajon végeztük. A vizsgálatba vont termőhely talaja meszet a szántott rétegben nem tartalmaz, közepesen savanyú. A humusztartalom a hazai kategóriák szerinti besorolás alapján „megfelelő”, az $AL-P_2O_5$ és az $AL-K_2O$ tartalom pedig „jó-igen jó” ellátottságra utal. A kísérleti területen évente talajvizsgálatot végeztünk, és a pótlendő tápanyagmennyiségeket a vizsgálatok eredményeire alapozva határoztuk meg.

A 2002-2006 között felhasznált műtrágya hatóanyagok mennyisége az alábbi intervallumokban változott: N: 0-40 kg/ha, P_2O_5 : 0 kg/ha, K_2O : 150-180 kg/ha.

A 2007-es évben kísérleteinket Pallagtól 6 km-re a Gáspár György kertben állítottuk be. E területen korábban nem végeztünk sem dohánykísérleteket sem köztermesztést, így nem ismertük a terület pontos adottságait.

A talaj csernozjom jellegű homok, hasonlóan a pallagi területhez, de nitrogénnel jobban ellátott. 2007-ban, hasonlóan a korábbi évekhez, csak nitrogén és kálium került kijuttatásra: N: 40 kg/ha, P_2O_5 : 0 kg/ha, K_2O : 140 kg/ha.

A kísérletnek helyt adó terület talaja, mint utólag kiderült rendkívül heterogén volt. E heterogenitás és a jobb nitrogén ellátottság a fajták termésmennyiségén és különösen a minőségén is visszatükröződik.

A termésmennyiségét és minőségét a rendkívül aszályos évjárat is kedvezőtlenül befolyásolta. A területen technikai problémák miatt megkésve, csak július közepén tudtuk elkezdni az öntözést, négy alkalommal 20-50 mm vizet juttattunk ki.

A kísérlet elrendezését és a kísérletben szereplő fajták kiválasztását a korábbi évek metodikájához igazítottuk. A kisparcellás kísérleteket négy ismétlésben, 50 töves parcellákon állítottuk be, valamennyi általunk nemesített, jelenleg államilag elismert virginia fajtával (Hevesi 9, Hevesi 17, Hevesi 18, Hevesi 19), egy fajtajelölttel (Hevesi 20) és a Virginia Delcrest kontrollal.

A kísérleti területen bakhátműveléses agrotechnikát alkalmaztunk (gépi ültetés, mechanikai gyomirtás, tetejezés, kacsmentesítés) minimális növényvédelem mellett. A betakarítást az érési ütemnek megfelelően 4 alkalommal végeztük. Az összes letört levélanyag szárítása egy szárítóban történt, a szárítási rezsimet az átlaghoz igazítva.

A vizsgálatok folyamán minden, a nemesítési célkitűzésben meghatározott tulajdonságot értékeltünk, de jelen közleményünkben csak a gyakorlati termesztés szempontjából fontos adatokat közöljük.

A kísérleti területen 2007-ban a burgonya y vírus kizárólag az y vírusra fogékony fajtákat betegítette meg, a rezisztens fajtákat, mint a kísérletben szereplőket nem. Az uborkamozzaik fertőzöttség viszont rendkívül magas volt.

A VIZSGÁLATOK EREDMÉNYEI

A termesztés számára fontos adatokat táblázatokba rendezve közöljük, szöveges értékelés nélkül. A gyakorlat számára érdekes adatokból összesen öt táblázatot készítettünk, melyek közül háromban az elmúlt évek kísérleti eredményeit is közöljük. Ezek információt szolgáltatnak virginia típusú fajtáink száraz- és zöldsúly alakulásáról (1. táblázat), a fajták termelői minőségéről (2. táblázat) és burgonya y vírus fertőzöttségről (3. táblázat). A 4. és az 5. táblázat virginia típusú fajtáink betegség ellenállóságáról és főbb agronómiai tulajdonságairól tájékoztat, a korábbi évek vizsgálati eredményeinek figyelembe vételével.

1. táblázat A virginia típusú fajták zöld és szárazsúly adatainak alakulása, Debrecen-Pallag (2002-2006), Gáspár György kert (2007)

Fajta	Termésátlagok zöld/szárazsúly (t/ha)					
	2002	2003	2004	2005**	2006	2007***
Hevesi 9	21,9 / 3,5	18,8 / 3,3	15,2 / 2,8	14,3	18,9 / 4,4	17,6 / 3,2
Hevesi 17	24,1 / 3,6	19,4 / 3,4	17,6 / 2,9	13,0	17,9 / 3,9	17,2 / 3,4
Hevesi 18	24,9 / 3,9	20,6 / 3,6	18,0 / 2,9	15,5	19,3 / 3,7	17,4 / 3,5
Hevesi 19	24,4 / 3,7	21,0 / 3,5	18,0 / 3,1	14,3	21,7 / 4,2	19,9 / 3,4
Hevesi 20*	-	-	15,6 / 2,8	12,6	20,8 / 4,8	16,5 / 3,3

* Fajtajelölt

** Zöldsúly adatok (erősen talajfoltos területen, csak tájékoztató adatok)

*** Erősen heterogén, talajfoltos területen

2. táblázat A virginia típusú fajták termelői minősége, Debrecen-Pallag (2002-2006), Gáspár György kert (2007)

Fajta	Bv+B1 osztály aránya %					
	2002	2003	2004	2005	2006	2007**
Hevesi 9	79,4	75,8	84,4	96,4	57,0	33,9
Hevesi 17	75,5	59,6	85,9	84,4	66,8	40,8
Hevesi 18	86,8	64,2	80,8	76,9	59,0	77,3
Hevesi 19	81,7	89,8	84,5	84,9	68,9	61,8
Hevesi 20*	-	-	84,4	79,7	64,2	43,6

* Fajtajelölt

** Erősen heterogén, talajfoltos területen

3. táblázat A virginia típusú fajták PVY fertőzöttségének alakulása, Debrecen-Pallag (2002-2006), Gáspár György kert (2007)

Fajta	A fajták burgonya y vírussal való fertőzöttsége (%)					
	2002	2003	2004	2005	2006	2007
V.Delcrest*	46,2	13,50	81,2	24,3	0	14,4
Hevesi 9	4,3	0	5,8	0,5	0	0
Hevesi 17	3,3	0	0,5	1,0	0	0
Hevesi 18	1,9	0	5,2	0	0	0
Hevesi 19	0,5	0	2,3	0	0	0
Hevesi 20**	-	-	5,6	0	0	0

* PVY-nal szemben fogékony kontroll

** Fajtajelölt

4. táblázat A virginia típusú dohányfajták betegségellenállóságának összefoglalása

Fajta	Betegségekkel, vírusokkal szembeni ellenállóképesség minősítése				
	<i>burgonya y vírus</i>	<i>dohány mozaik vírus</i>	<i>fekete gyökér-rothadás</i>	<i>alternária</i>	<i>peronoszpóra</i>
Hevesi 9	jó	fogékony	jó	közepes	közepes
Hevesi 17	nagyon jó	fogékony	közepes	közepes	közepes
Hevesi 18	nagyon jó	fogékony	jó	jó	közepes
Hevesi 19	nagyon jó	fogékony	közepes	közepes	közepes
Hevesi 20*	jó	nagyon jó	közepes	közepes	közepes

* Fajtajelölt

5. táblázat A virginia típusú dohányfajták főbb agronómiai tulajdonságainak összefoglalása

Fajta	Érési idő	Talajigény	N igény	Száríthatóság
Hevesi 9	Korai	Könnyű szerkezetű, közepes tápanyag szolgáltató talajok	Közepes, illetve valamivel magasabb N adagot igényel	Könnyen színesedik, leburnulásra nem hajlamos
Hevesi 17	Korai	Könnyű szerkezetű, közepes tápanyag szolgáltató talajok	Mérsékelt közepes N adagot igényel	Az érett anyag könnyen színesedik
Hevesi 18	Korai	Könnyű szerkezetű, közepes tápanyag szolgáltató talajok	Mérsékelt közepes N adagot igényel	Az érett anyag könnyen színesedik
Hevesi 19	Korai	Könnyű szerkezetű, közepes tápanyag szolgáltató talajok	Közepes, illetve valamivel magasabb N adagot igényel	Könnyen színesedik, leburnulásra nem hajlamos
Hevesi 20*	Korai	Könnyű szerkezetű, közepes tápanyag szolgáltató talajok	Közepes N adagot igényel	Az érett anyag könnyen színesedik

* Fajtajelölt

ÖSSZEFOGLALÁS

A szerzők e közleményükben négy államilag elismert virginia típusú dohányfajta (Hevesi 9, Hevesi 17, Hevesi 18, Hevesi 19) és egy fajtajelölt (Hevesi 20) kisparcellás összehasonlító vizsgálatának 2007. évi eredményeit közlik táblázatokba rendezve, a korábbi évek adataival együtt.

RESULTS OF COMPARATIVE STUDIES ON AIR-CURED TYPE TOBACCO VARIETIES 2002 – 2007

LAJOS VARGA – GYULA NAGY
Agroport-D Ltd.

SUMMARY

In this publication the authors review the results of the comparative small plot trial in 2007, involved four registered flue-cured type tobacco varieties (Hevesi 9, Hevesi 17, Hevesi 18, Hevesi 19) and one variety candidate (Hevesi 20). The results are arranged in tabular form with the results of previous years.